

Dr. Alper Tunga KÜÇÜK
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medenî Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı

**VAKIALARIN TOPLANMASI AÇISINDAN
TEKSİF İLKESİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	XI
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK TEKSİF İLKESİ

I. TEKSİF İLKESİNİN KAPSAMI, ORTAYA ÇIKIŞI VE DÜZENLENİŞİ.....	3
A. Teksif İlk esinin Anlamı	3
B. Terim Olarak Teksif İlkesi.....	5
C. Teksif İlkesinin İşlevi	6
D. Teksif İlkesinin Ortaya Çıkışı.....	9
1. Roma Hukukunda-İtalyan Kanonik Hukukunda- Cermen Hukukunda Teksif İlkesi	9
2. İslam Hukukunda-Osmanlı Hukukunda Teksif İlkesi.....	10
3. Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu'nda Teksif İlkesi.....	14
E. Teksif İlkesinin Günümüz Türk Hukukunda Düzenlenişi.....	17
1. Genel Olarak.....	17
2. Vakıalar	18
a. Genel Olarak.....	18
b. Vakıaların İleri Sürülmesi	20

3. Deliller	21
a. Genel Olarak.....	21
b. Delillerin Gösterilmesi	22
c. Delillerin Sunulması.....	25
d. Delillerin İddia ve Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağı Kapsamında Olmaması	27
F. Günümüz Alman Hukuku ve İsviçre Hukukunda Teksif İlkesi..	29
1. Alman Hukukunda Teksif İlkesi.....	29
a. Hukukî Düzenleme.....	29
b. Uygulama Alanı ve Biçimi	30
2. İsviçre Hukukunda Teksif İlkesi.....	33
a. Hukukî Düzenleme.....	33
b. Uygulama Alanı ve Biçimi	34
II. TEKSİF İLKESİNİN MEDENÎ USÛL HUKUKUNA HÂKİM OLAN DİĞER İLKELER İLE İLİŞKİSİ	38
A. Teksif İlkesinin Taraflarca Getirilme İlkesiyle İlişkisi.....	38
B. Teksif İlkesinin Hukukî Dinlenilme Hakkı ile İlişkisi.....	40
C. Teksif İlkesinin Hâkimin Davayı Aydınlatma Ödevi ile İlişkisi..	43
D. Teksif İlkesinin Usûl Ekonomisi İlkesi ile İlişkisi	45

İKİNCİ BÖLÜM

VAKIALARIN İLK DERECE YARGILAMASINDA İLERİ SÜRÜLMESİ

I. GENEL KURAL: VAKIALARIN DİLEKÇELER TEATİSİ AŞAMASINDA İLERİ SÜRÜLMESİ.....	47
A. Dava Dilekçesinde Vakıaların İleri Sürülmesi.....	47
1. Genel Olarak.....	47
2. Dava Dilekçesinde Hiç Vakıa İleri Sürülmemesi Durumu....	50
3. Dava Dilekçesinde İleri Sürülen Vakıaların Somutlaştırılmaması Durumu	54

B. Cevap Dilekçesinde Vakıaların İleri Sürülmesi	58
1. Cevap Dilekçesi Sunma Zorunluluğu Bulunmaması	58
a. Genel Olarak.....	58
b. Cevap Dilekçesi Sunulmamasının Sonuçları.....	59
(1) Davacının İddia Ettiği Vakıaları İnkâr Etmiş Sayılma.....	59
(2) Dilekçeler Teatisinin Sona Ermesi	62
(3) İddia ve Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağına Etkisi.....	63
2. Cevap Dilekçesi Sunma Süresi.....	67
a. Kural.....	67
b. Cevap Dilekçesi Sunmak İçin Ek Süre Verilmesi.....	68
c. Eski Hâle Getirme Yoluyla Cevap Dilekçesi Sunulması ..	71
3. Cevap Dilekçesinde Hiç Vakıa İleri Sürülmemesi Durumu ..	73
4. Cevap Dilekçesinde İleri Sürülen Savunmanın Biçimi.....	74
a. Davanın Kabul Edilmesi.....	74
b. Davalının Dava Dilekçesindeki Vakıalara Karşı Koyması.....	75
(1) İnkâr	75
(2) Dava Dilekçesindeki Vakıaların Davayı Haklı Gösterecek Nitelikte Olmadığı Savunması.....	76
(3) Davalının Savunma Sebepleri (Vasıtaları) İleri Sürmesi.....	77
5. Cevap Dilekçesinde İleri Sürülen Vakıaların Somutlaştırılmaması Durumu	77
C. Cevaba Cevap ve İkinci Cevap Dilekçesinde Vakıaların İleri Sürülmesi.....	78
1. Genel Olarak.....	78
2. Cevaba Cevap ve İkinci Cevap Dilekçesi Sunmak için Ek Süre Verilip Verilemeyeceği Hususu.....	81
3. Eski Hâle Getirme Yoluyla Cevaba Cevap ve İkinci Cevap Dilekçesi Sunulması.....	81

4. Cevaba Cevap Dilekçesi Sunulmaması Hâlinde Dilekçeler Teatisinin Sona Erip Ermeyeceği Sorunu.....	82
5. İkinci Cevap Dilekçesi Sunulmamasının Vakıaların İleri Sürülmesine Etkisi	83
II. VAKIALARIN SÜRESİNDE İLERİ SÜRÜLMEMESİNİN YAPTIRIMI: İDDİA VE SAVUNMANIN GENİŞLETİLMESİ VEYA DEĞİŞTİRİLMESİ YASAĞI	83
A. Genel Olarak.....	83
B. İddianın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağı	85
1. Genel Olarak.....	85
2. Dava Sebebi Kavramı Hakkında İleri Sürülen Teoriler	88
a. Ferdileştirme Teorisi	88
b. Vakıalara Dayandırma Teorisi.....	89
c. Hukukumuzda Kabul Edilen Teori.....	91
3. İddianın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağı Kapsamındaki Vakıalar.....	94
C. Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağı.....	95
1. Genel Olarak.....	95
2. Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi Yasağının Savunma Sebeplerine Göre Değerlendirilmesi.....	98
a. Usûle İlişkin Savunma Sebepleri.....	98
(1) Dava Şartları	98
(2) İlk İtirazlar.....	102
b. Esasa İlişkin Savunma Sebepleri.....	104
(1) İtirazlar.....	104
(2) Def'iler	108
III. İSTİSNA: DİLEKÇELER TEATİSİ TAMAMLANDIKTAN SONRA VAKIA İLERİ SÜRÜLMESİ	112
A. Genel Olarak.....	112
B. Ön İnceleme Duruşmasına Taraflardan Birinin Mazeretsiz Katılmaması Durumu	113
C. Tahkikat Duruşmasına Taraflardan Birinin Mazeretsiz Katılmaması Durumu	115

D. İddia ve Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi	
Yasağına Tabi Olmayan Vakıalar	116
1. Tamamlayıcı ve Açıklayıcı Vakıalar	116
2. Vakıaların Geri Alınması.....	117
3. Herkesçe Bilinen Vakıalar	119
4. Maddi Yazı Hataları	121
5. Sonradan Ortaya Çıkan Vakıalar.....	122
E. İddia ve Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi	
Yasağını Aşmanın Yollarından Biri ile Yeni Vakıa İleri	
Sürülmesi.....	125
1. Genel Olarak.....	125
2. Islah.....	130
a. Kapsamı	130
b. Islahın Yapılabileceği Usûl Kesiti	132
c. Islah ile Yeni Vakıa Sunulması Talebi ve	
Mahkemenin Yapması Gereken İşlem.....	137
d. Cevap Dilekçesi Sunulmaması Hâlinde Islah ile	
Vakıa Sunulup Sunulamayacağı Sorunu	139
3. Karşı Tarafın Açık Muvafakati.....	143
a. Genel Olarak.....	143
b. Karşı Tarafın Açık Muvafakat Edebileceği Usûl Kesiti. 145	
c. Karşı Tarafın Birden Fazla Kez Muvafakat	
Edebileceği Hususu.....	147
d. Karşı Tarafın Açık Muvafakatinden Sonra	
Mahkemenin Yapması Gereken İşlem.....	147
e. Karşı Tarafın İddianın (Savunmanın)	
Genişletilmesi veya Değiştirilmesine Sessiz Kalması	
Hâlinde Mahkemenin Yapması Gereken İşlem	148
IV. VAKIALARIN SÜRESİNDE İLERİ SÜRÜLMEMESİNİN	
YARGILAMA SONA ERDİKTEN SONRAKİ YAPTIRIMI: KESİN	
HÜKÜM	149
A. Genel Olarak.....	149

B. Kesin Hükümün Dava Açıldığı Sırada Mevcut Olan Vakıalara Zaman Bakımından Etkisi	151
C. Kesin Hükümün Dilekçeler Teatisinden Sonra Ortaya Çıkan Vakıalara Zaman Bakımından Etkisi	152
V. BAZI ÖZEL DURUMLARDA TEKSİF İLKESİNİN UYGULANMASI	153
A. Dava Konusunun Devri	153
1. Genel Olarak.....	153
2. Davalının Dava Konusunu Devretmesi Hâlinde Yeni Vakıa İleri Sürülmesi	154
3. Davacının Dava Konusunu Devretmesi Hâlinde Yeni Vakıa İleri Sürülmesi	156
B. Davada Taraf Değişiklikleri.....	157
1. Kanunî Taraf Değişikliği Hâlinde Yeni Vakıa İleri Sürülmesi.....	157
2. İradi Taraf Değişikliği Hâlinde Yeni Vakıa İleri Sürülmesi	160
C. Dava Arkadaşlığı.....	164
1. Mecburî Dava Arkadaşlığı.....	164
2. İhtiyari Dava Arkadaşlığı.....	167
D. Kamu Düzenini İlgilendiren Davalarda Teksif İlkesi.....	169
E. Boşanma Davasında Teksif İlkesi	171
1. Boşanma Davasında Vakıaların İleri Sürülmesi	171
2. Dilekçeler Teatisinden Sonra Ortaya Çıkan Vakıaların İleri Sürülmesi.....	176
3. Anlaşmalı Boşanma Talebi Halinde Vakıaların İleri Sürülmesi.....	179
F. Basit Yargılama Usûlünün Uygulandığı Davalarda Teksif İlkesi	181
1. Genel Olarak Basit Yargılama Usûlü.....	181
2. Kural: Vakıaların Dilekçeler Teatisi Aşamasında Serbestçe İleri Sürülmesi	183

3. Vakıaların Süresinde İleri Sürülmemesinin
Yaptırımını: İddia ve Savunmanın Genişletilmesi veya
Değiştirilmesi Yasağı..... 184
4. İstisna: Dilekçeler Teatısı Tamamlandıktan Sonra Vakıa
İleri Sürülmesi..... 186

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇEKİŞMESİZ YARGIDA, TÜKETİCİ HAKEM HEYETİNDE, ARABULUCULUKTA VE TAHKİMDE VAKIALARIN İLERİ SÜRÜLMESİ

- I. ÇEKİŞMESİZ YARGIDA VAKIALARIN İLERİ SÜRÜLMESİ..... 187
 - A. Genel Olarak Çekişmesiz Yargı 187
 - B. Çekişmesiz Yargıda Vakıaların İleri Sürülme Şekli 189
 - C. Çekişmesiz Yargıda Vakıaların İleri Sürülebileceği Usül Kesiti 191
 - D. Çekişmesiz Yargı İşi Çekişmeli Yargıya Dönüştüğünde
Vakıaların İleri Sürülmesi 194
- II. TÜKETİCİ HAKEM HEYETİNDE VAKIALARIN İLERİ SÜRÜLMESİ.. 197
 - A. Tüketici Hakem Heyetine Yapılan Başvuruda Vakıaların
İleri Sürülmesi..... 197
 - B. Tüketici Hakem Heyetinin Verdiği Karara Karşı İtiraz
Yolunda Vakıaların İleri Sürülmesi 201
- III. ARABULUCULUKTA VAKIALARIN İLERİ SÜRÜLMESİ.....204
 - A. Arabuluculuk Faaliyetinde Vakıaların İleri Sürülmesi.....204
 - B. Dava Şartı Arabuluculukta İleri Sürülen Vakıaların Davaya
Etkisi.....206
- IV. HUKUK MUHAKEMLERİ KANUNU'NA GÖRE TAHKİMDE
VAKIALARIN İLERİ SÜRÜLMESİ.....209
 - A. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Tahkimde
Vakıaların İleri Sürülme Usülü209
 - B. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na Göre Tahkimde İddia ve
Savunmanın Genişletilmesi veya Değiştirilmesi 210

XVIII

SONUÇ.....	213
KAYNAKÇA.....	221